

ZRBG 124

Informacja o prawach do niemieckich emerytur i rent dla byłych pracowników w getcie lub w porównywalnej sytuacji przymusowej

1 O co chodzi?

Zgodnie z Ustawą o wypłacaniu emerytur i rent z tytułu zatrudnienia w getcie ZRBG¹ w brzmieniu Ustawy nowelizacyjnej ZRBG² okresy pracy w getcie znajdującym się na obszarze wpływów nazistowskich w przypadku osób prześladowanych przez reżim nazistowski uznawane są przy spełnieniu określonych warunków jako niemieckie okresy składowe. Z tytułu tych okresów może być także wypłacana niemiecka emerytura/renta za granicę.

Wyrokiem z dnia 20.5.2020 r., sygnatura akt: B 13 R 9/19 R, Federalny Sąd ds. Socjalnych orzekł, że Ustawę o wypłacaniu emerytur i rent z tytułu zatrudnienia w getcie ZRBG należy stosować również do okoliczności, które są równoznaczne z przymusowym pobytem w getcie. W wyniku tego wyroku zakres stosowania Ustawy ZRBG zostaje rozszerzony.

Informacja ta dotyczy jedynie skutków wyroku z dnia 20.5.2020 r. Ogólne informacje na temat Ustawy ZRBG można znaleźć w informacji ZRBG 122.

2 Co się zmieniło?

Do tej pory okresy składowe mogły być uznawane w ramach Ustawy ZRBG tylko wtedy, gdy osoby prześladowane przebywały w getcie. Wyrokiem z dnia 20.5.2020 r. Federalny Sąd ds. Socjalnych orzekł, że Ustawa ZRBG ma zastosowanie również w przypadku, gdy osoby prześladowane znajdowały się w sytuacji przymusu porównywalnej do pobytu w getcie. Taka porównywalna sytuacja przymusu istniała, gdy osoby prześladowane były poddane tak intensywnemu przymusowi pobytu, że opuszczenie przestrzeni obszaru zamieszkania według własnego uznania było prawie niemożliwe i wolno im było opuścić mieszkanie lub dom tylko w celu wykonywania pracy lub dla zaspokojenia potrzeb życiowych. Niemniej jednak musiała istnieć jeszcze możliwość podjęcia pracy z własnej woli.

3 Co należy zrobić?

W przeszłości Niemieckie Ubezpieczenie Emerytalno-Rentowe musiało odrzucać wnioski o przyznanie emerytury lub renty zgodnie z Ustawą ZRBG, jeżeli nie było przymusowego pobytu w getcie. Te decyzje odmowne są obecnie weryfikowane z urzędu zgodnie z nowym orzecznictwem Federalnego Sądu ds. Socjalnych. Instytucje ubezpieczeń emerytalno-rentowych ustalają poszczególne indywidualne przypadki i kontaktują się z wnioskodawcami na piśmie.

W przypadku, gdy prześladowane osoby znajdowały się w porównywalnej sytuacji przymusu, wzywa się wnioskodawców do odesłania wypełnionych i ewentualnie potwierdzonych dokumentów do instytucji ubezpieczenia emerytalno-rentowego oraz do załączenia odpowiednich dowodów.

Zatrudnienie w obozie pracy przymusowej lub w obozie koncentracyjnym nadal nie może być jednak uwzględnione w ramach Ustawy ZRBG.

¹ Ustawa o wypłacaniu emerytur i rent z tytułu zatrudnienia w getcie ZRBG z dnia 20.06.2002 r. (Federalny Dziennik Ustaw I str. 2074)

² Pierwsza Ustawa o zmianie Ustawy o wypłacaniu emerytur i rent z tytułu zatrudnienia w getcie ZRBG z dnia 15.07.2014 r. (Federalny Dziennik Ustaw I str. 952f.)

4 Kto udziela porad i pomocy?

W ramach niniejszej Informacji nie można oczywiście udzielić odpowiedzi na wszystkie pytania. Poniżej podane są dane kontaktowe poszczególnych instytucji ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

Proszę pamiętać: W razie pytań dotyczących Państwa postępowania emerytalno-rentowego prosimy o kontakt telefoniczny z tą instytucją ubezpieczenia emerytalno-rentowego, która rozpatruje Państwa sprawę. Inne instytucje ubezpieczenia emerytalno-rentowego nie mogą udzielić Państwu żadnych informacji odnośnie Państwa indywidualnego przypadku. O ile prowadzona była już korespondencja z instytucją ubezpieczenia emerytalno-rentowego, to dane kontaktowe są podane na piśmie tej instytucji ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

Deutsche Rentenversicherung Bund Tel.: 0049 (0)30-86528988	Właściwy dla wszystkich krajów
Deutsche Rentenversicherung Rheinland Tel.: 08000-100048013 (bezpłatny telefon publiczny dla połączeń z kraju) Tel.: 0049 (0)211-937-0 (dla połączeń z zagranicy)	Właściwy w szczególności w przypadku miejsca zamieszkania w Belgii, Chile i Izraelu
Deutsche Rentenversicherung Nord Tel.: 0049 (0)40-5300-0	Właściwy w szczególności w przypadku miejsca zamieszkania w Danii, Estonii, Finlandii, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Kanadzie, Łotwie, Litwie, Norwegii, Szwecji i USA
Deutsche Rentenversicherung Rheinland-Pfalz Tel.: 0049 (0)6232-17-2369	Właściwy w szczególności w przypadku miejsca zamieszkania we Francji lub Luksemburgu
Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd Tel.: 0049 (0)89-6781-2336	Właściwy w szczególności w przypadku miejsca zamieszkania w Austrii, na Słowacji, w Republice Czeskiej
Deutsche Rentenversicherung Mitteldeutschland Tel.: 0049 (0)361-4820	Właściwy w szczególności w przypadku miejsca zamieszkania na Węgrzech
Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See Tel.: 0049 (0)234-304-0	Właściwy dla wszystkich krajów

ZRBG 124

Information über deutsche Rentenansprüche für ehemalige Beschäftigte in einem Ghetto oder in einer vergleichbaren Zwangssituation

1 Worum geht es?

Nach dem ZRBG¹ in der Fassung des ZRBG-Änderungsgesetzes² gelten bei Verfolgten des Nationalsozialismus Zeiten der Beschäftigung in einem Ghetto, das sich in einem Gebiet des nationalsozialistischen Einflussbereiches befand, unter bestimmten Voraussetzungen als deutsche Beitragszeiten. Aus diesen Zeiten kann auch eine deutsche Rente in das Ausland gezahlt werden.

Mit dem Urteil vom 20.5.2020, AZ: B 13 R 9/19 R hat das BSG entschieden, dass das ZRBG auch auf Sachverhaltsgestaltungen anzuwenden ist, die dem zwangsweisen Aufenthalt in einem Ghetto gleichstehen. Aufgrund dieses Urteils wird der Anwendungsbereich des ZRBG erweitert.

Diese Information geht allein auf die Folgen des Urteils vom 20.5.2020 ein. Allgemeines zum ZRBG können Sie der Informationen ZRBG 122 entnehmen.

2 Was hat sich geändert?

Bisher konnten Beitragszeiten nach dem ZRBG nur anerkannt werden, wenn sich die Verfolgten in einem Ghetto aufgehalten haben. Das BSG hat mit dem Urteil vom 20.5.2020 entschieden, dass das ZRBG auch Anwendung findet, wenn sich die Verfolgten in einer mit einem Ghettoaufenthalt vergleichbaren Zwangssituation befanden. Eine solche vergleichbare Zwangssituation lag vor, wenn die Verfolgten einem so intensiven Aufenthaltszwang unterlagen, dass ein Verlassen des räumlichen Lebensbereiches nach freiem Belieben nahezu ausgeschlossen war und die Wohnung oder das Haus nur für die Beschäftigung oder für lebensnotwendige Besorgungen verlassen werden durfte. Gleichwohl muss aber eine Beschäftigung aus eigenem Willensentschluss noch möglich gewesen sein.

3 Was ist zu veranlassen?

Die Deutsche Rentenversicherung musste in der Vergangenheit Anträge auf Renten nach dem ZRBG ablehnen, wenn kein zwangsweiser Aufenthalt in einem Ghetto vorlag. Diese ablehnenden Entscheidungen werden nunmehr unter Beachtung der neuen Rechtsprechung des BSG von Amts wegen überprüft. Die Rentenversicherungsträger ermitteln die betroffenen Einzelfälle und treten mit den Antragstellern schriftlich in Kontakt.

Für den Fall, dass die Verfolgten einer vergleichbaren Zwangssituation unterlagen, werden die Antragsteller aufgefordert, die Unterlagen ausgefüllt und gegebenenfalls bestätigt an den Rentenversicherungsträger zurückzusenden und entsprechende Nachweise beizufügen.

Die Beschäftigung in einem Zwangsarbeitslager oder einem Konzentrationslager kann aber auch weiterhin nicht nach dem ZRBG berücksichtigt werden.

---

¹ Gesetz zur Zahlbarmachung von Renten aus Beschäftigungen in einem Ghetto vom 20.06.2002 (BGBl I S. 2074)

² Erstes Gesetz zur Änderung des Gesetzes zur Zahlbarmachung von Renten aus Beschäftigungen in einem Ghetto vom 15.07.2014 (BGBl I S. 952f.)

4 Wer erteilt Rat und Hilfe?

Im Rahmen dieser Information können natürlich nicht alle Fragen beantwortet werden. Nachfolgend finden Sie die Kontaktdaten der einzelnen Rentenversicherungsträger.

Bitte beachten Sie: Bei Fragen zu Ihrem Rentenverfahren rufen Sie bitte bei dem Rentenversicherungsträger an, der Ihren Fall bearbeitet. Die anderen Rentenversicherungsträger können Ihnen zu Ihrem individuellen Fall keine Auskünfte erteilen. Sofern Sie bereits Schriftwechsel mit Ihrem Rentenversicherungsträger geführt haben, finden Sie die Kontaktdaten auf dem Schreiben des Rentenversicherungsträgers.

Deutsche Rentenversicherung Bund Tel.: 0049 (0)30-86528988	Zuständig für alle Staaten
Deutsche Rentenversicherung Rheinland Tel.: 08000-100048013 (kostenloses Bürgertelefon für Anrufe aus dem Inland) Tel.: 0049 (0)211-937-0 (für Anrufe aus dem Ausland)	Zuständig insbesondere bei Wohnsitz in Belgien, Chile und Israel
Deutsche Rentenversicherung Nord Tel.: 0049 (0)40-5300-0	Zuständig insbesondere bei Wohnsitz in Dänemark, Estland, Finnland, Großbritannien, Irland, Kanada, Lettland, Litauen, Norwegen, Schweden und den USA
Deutsche Rentenversicherung Rheinland-Pfalz Tel.: 0049 (0)6232-17-2369	Zuständig insbesondere bei Wohnsitz in Frankreich oder Luxemburg
Deutsche Rentenversicherung Bayern Süd Tel.: 0049 (0)89-6781-2336	Zuständig insbesondere bei Wohnsitz in Österreich, Slowakei, Tschechische Republik
Deutsche Rentenversicherung Mitteldeutschland Tel. 0049 (0)361-4820	Zuständig insbesondere bei Wohnsitz in Ungarn
Deutsche Rentenversicherung Knappschaft-Bahn-See Tel.: 0049 (0)234-304-0	Zuständig für alle Staaten